

Taxodium (Tisovec)

čeleď: Taxodiceae

Jedná se o opadavé, polostálezelené nebo i stálezelené stromy s přímým kmenem. Borka je hladká. Zpravidla vytvářejí dýchací kořeny. Vytváří i zkrácené větve opadávající na podzim spolu s listy. Listy vyrůstají střídavě ve 2 řadách, na dlouhých větvích jsou i šupinovité. Samčí šištice jsou jehnědovité až latnaté útvary délky 7 - 15cm, mají 6 - 8 tyčinek, samičí šištice jsou prakticky kulaté, tvoří je 10 - 12 šupin po 2 vajíčkách, šišky jsou kulaté až vejčité, dřevité, obsahují 3hranná bezkřídlá semena a dozrávají již 1. rokem. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Banita' - výška 24m, šířka 12m; postrádá vzdušné kořeny; listy modrozelené, v teplých oblastech i stálezelený

Množí se semeny.

Vyskytuje se v bahnitých hlinitopísčitých půdách.

Taxodium ascendens

oblasti: Alabama, Delaware, Florida, Georgia, Jižní Karolína, Louisiana, Mississippi, Severní Karolína, Virginie

Pochází z jihovýchodu USA. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Nutans' - výška do 25m

Taxodium distichum (Tisovec dvouřadý)

synonyma: Cuprespinata disticha, Cupressepinata disticha, Cupressus americana, Cupressus disticha, Cupressus disticha var. nutans, Cupressus disticha var. patens, Cupressus montezumae, Glyptostrobos columnaris, Schubertia disticha, T. ascendens var. nutans, T. denudatum, T. distichum, T. distichum f. confusum, T. distichum f. pendens, T. distichum f. pendulum-elegans, T. distichum f. pendulum-novum, T. distichum subsp. nutans, T. distichum var. nutans, T. distichum var. patens, T. knightii, T. pyramidatum

oblasti: Alabama, Arkansas, Delaware, Florida, Georgia, Illinois, Indiana, Jižní Karolína, Kentucky, Louisiana, Maryland, Mississippi, Missouri, New Jersey, New York, Ohio, Oklahoma, Pennsylvania, Severní Karolína, Tennessee, Texas, Virginie, Západní Virginie

Pochází z bažin a močálů jihovýchodních částí USA. Patří mezi jednodomé opadavé stromy. Dožívají se věku 500 - 700 (i 1000)let. Pod zemí vytváří kúlovitý kořen. Dorůstá do výšky až 30 - 40 (i 50)m v úzkém kuželovém tvaru ve stáří zaokrouhleném válcovitém při šířce kmene do 2m. Celková šířka nepřesahuje 15m, obvykle kolem 9m. Pokud roste opravdu ve vodě (musí být ale mělká), vytváří i vzhůru rostoucí vzdušné kořeny (pneumatofory). Barva kmene je červenohnědá až šedohnědá, borka puká a odlupuje se ve svislých pásech. Listy vyrůstají ve 2 řadách, mají svěže zelenou barvu a na podzim se barví do oranžové až tmavě rudé nebo rezavé, opadavé a střídavé (stejně tak i větve, tím se liší od vzhledově podobného rodu Metasequoia, kde lístečky vyrůstají proti sobě). Samčí květy rostou v podobě až 20cm převislé jehnědě, hroznu či latě délky 5 - 12cm a u jejich kořene se nacházejí zelené samičí šištice přecházející v zakulacené zelené, později hnědé šišky dlouhé 2 - 3 (i 4)cm a široké 1,3 - 3cm. Semena jsou ostře 3hranná, červenohnědá, dlouhá 1,2

- 2,6cm a široká 0,5 - 2,3cm. Největší exemplář roste ve státě Virginia, má výšku 44,11m. Nejširší je naopak ve státě Louisiana, má v průměru 5,21m a výšku 25m. Nejstarší strom roste v Severní Karolíně a má údajně 1600let. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Apache Chief/'Nelson' - kuželovitý později široce rozkladitý habitus; výška 18m
- 'Boxer's Path' - kompaktní habitus; roční přírůstek je 5 - 10cm
- 'Cajun Snowfall' - převislý habitus; listy zelené a bílé
- 'Cascade Falls' - převislý habitus; výška 3 - 4m, šířka 2m
- 'Cave Hill' - kulovitý habitus se silnými hlavními větvemi
- 'Crazy Horse' - asymetrický až zkroucený habitus; listy také asymetrické
- 'Dave's Fascination' - větve fasciátní
- var. *distichum*/*Cupressus disticha*/var. *nutans* - výška do 50m, průměr kmene do 4m; borka zpravidla tmavě hnědočervená až bleděhnědá, mělce brázditá; hlavní větve vodorovné; listy 2řadé, čárkovité a ploché
- 'Falling Waters' - vzpřímený převislý habitus
- 'Fastigiata' - sloupovitý habitus
- 'Gee Wizz' - kupkovitý až rozkladitý zakrslý habitus; v 10ti letech výška 30cm, šířka 60cm
- 'Hursley Park' - 1/2 kulatý (i kuželovitý) habitus; větve bohaté
- var. *imbricarium*/*Cupressus disticha* var. *imbricaria*/*Glyptostrobus lineatus*/T. *ascendens*/T. *imbricarium*/*Thuja lineata* - výška do 30m, tloušťka kmene do 2m; vystoupavé větve; hnědá až naředlá hluboko brázditá borka; u jednoletých větví nejsou listy 2řadé, ale většinou šídlovité
- 'Fox Red' - sloupovitě kuželovitý habitus
- 'Greenfeather' - úzce kuželovitý habitus; výška 15m, šířka 6m; listy bledězelené, jemné
- 'Nutans' - sloupovitý habitus; listy bledězelené
- 'Prairie Sentinel' - sloupovitý habitus; výška do 20m; horizontální kratší větve; listy zelené

- 'Jim's Little Guy' - zakrslý vzpřímený habitus
- 'Little Leaf' - listy drobné, řídké
- 'Mickelson'/'Shawnee Brave' - úzce kuželovitý habitus
- 'Monarch Of Illinois' - širší habitus
- 'Novum Pendulum' - vystoupavý habitus s nápadným terminálem, zbývající větve vzlněné, převislé
- 'Nutans' - sloupovitý habitus s širokou bází; výška 12 - 15m; větve vodorovné, na konci husté a převislé; listy bledězelené
- 'Pendens'/f. *pendens* - kuželovitý habitus; v 10ti letech výška 4m, šířka 2m; větve prakticky vodorovné, konce částečně převislé (u mladých větvích zcela převislé)
- 'Pevé Minaret' - zakrslý kuželovitý hustý habitus; výška do 2m, šířka 1m; pomalý růst
- 'Pevé Yellow' - méně kompaktní; v 10ti letech výška 3 - 4,5m; listy při rašení žlutohnědé, později žlutozelené až zelené
- 'Schloss Herten' - zakrslý, prakticky kulovitý a hustý habitus; v 10ti letech výška do 1m; červenohnědá borka
- 'Secrest'/'Seccrest' - zrakslý keřovitý habitus s plochým vrcholem, větve silné; později 2x širší než vysoký; listy bledězelené, mírně zkroucené
- 'Twisted Logic' - větve v mládí zkorucené

Vyžaduje mokré půdy, bez specifických nároků na složení, ale kyselé pH je lepší. Může být bohatá i chudá na živiny, kyselá i vápenitá.

Taxodium distichum x mucronatum

Kříženec T. *distichum* a T. *mucronatum*. Výška do 20m. Stálezelený strom. Podobá se více T. *distichum*. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Nanjing Beauty' - postrádá dýchací kořeny; rychlý růst

Taxodium dubium (Tisovec pochybný)

Již vyhynulý druh. Na popředí fotografií je vidět Liquidambar europaea.

Taxodium huegelii

synonyma: Cuprespinnata mexicana, Cupressepinnata mexicana, T. distichum var. mexicanum, T. distichum var. mucronatum, T. mexicanum, T. montezumae, T. mucronatum, T. pinnatum, T. virens

oblasti: Mexiko

Roste v Mexiku.

Taxodium mucronatum (Tisovec mexický)

oblasti: Guatemala, Mexiko, Texas

Roste od jihu USA po Guatemalu v podobě poloopadavého (v chladnějším místech opadavého) stromu se široce kuželovitou korunou. Dožívá se věku i 1000 let. Dorůstá výšky do 50m při průměru kmene do 4m. Borka se odlupuje v dlouhých pruzích. Hlavní větve jsou vodorovné, mladé na starších exemplářích převislé. Listy na 1letých větvích vyrůstají ve spirále pod úhlem 25 - 45°, jsou eliptické, dlouhé 4 - 10cm, široké 0,7 - 1,4cm, ostatní jsou čárkovité, dlouhé 0,7 - 1,1cm, široké 0,8 - 1mm a stomatální pruhy se skládají z 4 - 5ti řad. Samčí šištice vyrůstají v řídkých klasovitých latách o délce 5 - 25cm, jsou prakticky přisedlé, vejčité, samičí šištice jsou ojiněné, vejčité a dlouhé 1,5 - 2,5cm. Existuje vnitrodruhový taxon:

- 'Pendulum' - převislý habitus; listy drobné, bledězelené

Potřebuje teplo, i ve střeozemí je doporučován chladný skleník.

Další informace:

<http://botany.cz/cs/taxodium-distichum/>

<http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=3464>

<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/341723-taxodium>

<https://www.rostliny.net/>